

Minimalus reikalavimas. Įžanga būtina turėtų pranešti, apie ką bus kalbama, - *temą*. Padaryti tai galima daugeliu būdų (net pasakojimą panaudoti), bet rašant egzaminu rašini geriausia eiti pačiu tiesiausiu keliu - kuo greičiau ją paskelbti.

"Normalus" reikalavimas. Į įžangą derėtų įpinti *pagrindinės(-iu) temos sąvokos(-ų) apibrėžimą*, t.y. parodyti, kaip supranti, kas yra, pvz., tolerancija, menas, laisvė ir pan. Priešingu atveju gali atsitikti taip, kaip tame posakyje: vienas apie vyną, o kitas apie kaimyną - neradęs apibūdinimo, kiekvienas skaitytojas tekstą supras savaip, o jų supratimas gali gerokai skirtis nuo to, ką autoriaus norėjo pasakyti. Rezultatas - sutrikęs skaitytojas. O jeigu jis dar ir vertintojas... (Jau nekalbant apie tai, kad pats rašytojas, neapsibrėžęs sąvokų, neišmano, ką jos "apima" ir kaip jas vartoti.)

Aukštesnio lygio reikalavimas. Įžangoje skaitytojas norėtų rasti suformuluotą pagrindinę *mintį*, t.y. norėtų suprasti, kas bus teigiama visu rašiniu, kokia kryptimi autorius pasuks. Pagrindinę mintį formuluojant įžangos pabaigoje, ji pasitarnauja ir kaip sklandi įžangos - dėstymo jungtis. Galima padaryti ir dar daugiau: jau įžangoje suskaidyti pagrindinę mintį į teiginius ir pateikti juos tokia tvarka, kokia skaitytojas juos ras išgvildentus dėstyme. Tai labai gerai nuteikia, nes akivaizdu, kad autorius mąstė apie savo adresatą, stengėsi padėti jam suprasti, kas pasakyta tekste.

Aukščiausio lygio reikalavimas. Būtų gerai, jei įžanga parodytų aptariamo dalyko *kontekstą*. Kontekstas gali būti istorinis, kultūrinis, politinis, socialinis, etinis - nelygu tema ir pasirinkta jos kryptis, pagrindinė mintis. Pvz., kalbant apie toleranciją, galima trumpai paminėjus vieną kitą istorinį diskriminacijos faktą sukurti savo rašiniui istorinį foną; arba - atskleidus pagarbos žmogui sampratą - orientuotis į etinį kontekstą; arba - aptarus tolerancijos ištakas ir vieną kitą raidos bruožą - suteikti rašiniui kultūrinį / politinį koloritą; arba - paminėjus netolerancijos apraiškas savo aplinkoje - daugiau orientuotis į socialinę erdvę. Tik, žinoma, reikia orientuotis į vieną kurį kontekstą (pagal pasirinktą kryptį!), o ne demonstruoti visą savo išmanymą, nes įžanga išsipūs ir rašinys praras proporcijas!

Paties aukščiausio lygio reikalavimas. Iš konteksto ryškėja *problema(-os)*, todėl paties aukščiausio lygio rašinyje jos bus mėginamos svarstyti. Tuomet jau įžangoje jos gali būti mėginamos kelti ir... siejamos su pagrindine mintimi / teze arba, užuot ją formulavus, skaitytojas gali būti kviečiamas svarstyti tą problemą, visus "už" ir "prieš", o išvada (= pagrindinė mintis / tezė) gali būti pasakoma tik rašinio pabaigoje. Tai, žinoma, daug įdomesnis tekstas, bet ir pavojingesnis, nes galima greitai pakliūti į šalikelę...

Kaip matome, įžangos turinys ir struktūra priklauso ir nuo temos pobūdžio, ir nuo pagrindinės minties formulavimo ypatumų (pastaroji juk nebūtinai turi būti įžangoje), ir nuo orientavimosi į adresatą - skaitytojo interesai (ar įdomu, ar traukia skaityti toliau) irgi neturėtų būti pamiršti. Be abejo, pasirinktas žanras taip pat diktuos savo sąlygas. Taigi, įžanga yra pati "kaprizingiausia" teksto dalis, todėl rašyti ją reikia paskutinę, kad nepradėtum "nuo pasaulio sukūrimo".